

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

« ____ » _____ 20__ р.

ВИПУСКНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра

зі спеціальності облік та аудит

за темою:

Особливості бухгалтерського обліку заробітної плати на підприємстві
(на прикладі СТОВ «Терра»)

Виконавець

студентка обліково-економічного факультету
групи 41

Олей І.І.

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник

к.е.н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Шерер І.Л.

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2018

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	6
1.1. Поняття заробітної плати та загальні принципи організації обліку оплати праці.....	6
1.2. Форми та системи оплати праці.....	14
1.3. Проблемні питання обліку розрахунків з оплати праці.....	18
РОЗДІЛ 2. ДІЮЧА ПРАКТИКА ОБЛІКУ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ НА ПІДПРИЄМСТВІ СТОВ «ТЕРРА» ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ЙОГО УДОСКОНАЛЕННЯ	30
2.1. Загальна фінансово–господарська характеристика підприємства СТОВ «ТЕРРА» та організаційне забезпечення обліку.....	30
2.2. Облік облікового складу і фактично відпрацьованого часу	39
2.3. Синтетичний та аналітичний облік розрахунків з оплати праці.....	43
2.4. Недоліки та шляхи вдосконалення обліку праці та заробітної плати в сучасних умовах господарювання на СТОВ «Терра»	58
РОЗДІЛ 3. КОНТРОЛЬ І АНАЛІЗ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ НА ПІДПРИЄМСТВІ СТОВ «ТЕРРА».....	66
3.1. Мета і завдання контролю заробітної плати на підприємстві СТОВ «ТЕРРА».....	66
3.2. Методики контролю розрахунків з оплати праці.....	67
3.3. Аналіз фонду заробітної плати на підприємстві СТОВ «ТЕРРА».....	73
ВИСНОВКИ.....	84
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	89
ДОДАТКИ.....	95

ВСТУП

Актуальність теми. Заробітна плата є однією з найскладніших економічних категорій і одним з найважливіших соціально–економічних явищ. Оскільки вона, з одного боку, є основним (і часто єдиним) джерелом доходів найманих працівників, основою матеріального добробуту членів їхніх сімей, а з іншого боку, для роботодавців є суттєвою часткою витрат виробництва і ефективним засобом мотивації працівників до досягнення цілей підприємства. Тому питання організації заробітної плати і формування її рівня разом з питаннями забезпечення зайнятості складають основу соціально–трудоких відносин у суспільстві.

Організація обліку праці і заробітної плати займає одне з центральних місць в системі організації обліку на підприємстві. Облік праці і заробітної плати – одна з найважливіших і складних ділянок роботи, що займає одне з центральних місць у всій системі обліку на підприємстві. Заробітна плата перебуває в центрі уваги різних зацікавлених сторін – найманих працівників, власників, пенсійного фонду, податкових органів, профспілок, державних структур. Для кожної зі сторін значення заробітної плати оцінюється по–різному, але повільність нарахування та утримання зачіпає інтереси всіх.

Питанням дослідження сутності поняття «заробітна плата» у ринковій економіці присвячені праці всесвітньо відомих економістів: А. Сміта, Д. Рікардо, Дж. Кейнса, К. Маркса, Дж.С. Мілля, К.Р. Макконелла, С.Л. Брю. Серед українських вчених дослідження проблем облікового відображення операцій з розрахунків з оплати праці здійснюють такі вітчизняні вчені–економісти: В.Ф. Андрієнко, А.В. Базилюк, Д.П. Богиня, Ф.Ф. Бутинець, А.С. Гальчинський, В.М. Данюк, О.Ф. Златопольський, М.Б. Ільченко, А.А. Калина, М.І. Карлін, А.М. Колот, Г.Т. Куліков, В.Д. Лагутін, І.Ф. Ломанов, В.М. Новиков та ін

Проте зауважимо, що в результаті змін, які регулярно вносяться до нормативно–правового регулювання, питання облікового відображення

операцій з оплати праці потребують подальшого удосконалення. Не применшуючи дослідження науковців, зазначимо, що їх науковий пошук було присвячено таким елементам методу, як рахунки та подвійний запис, але все ж таки питання, пов'язані саме з удосконаленням організації бухгалтерського обліку розрахунків оплати праці в умовах політичної і економічної кризи, залишаються невизначеними.

Мета і завдання дослідження. Метою написання дипломної роботи є аналіз стану організації обліку та контролю заробітної плати, виявлення недоліків в організації і розробка пропозицій щодо раціоналізації обліково–аналітичного, контрольного процесів на підприємстві.

У зв'язку з поставленою метою основні *завдання* дослідження:

- розглянути поняття заробітної плати та загальні принципи організації обліку оплати праці;
- проаналізувати форми та системи оплати праці;
- дослідити проблемні питання обліку розрахунків з оплати праці;
- проаналізувати діючу практику обліку заробітної плати на підприємстві СТОВ «ТЕРРА» та представити рекомендації щодо його удосконалення;
- дослідити систему контролю на підприємстві СТОВ «ТЕРРА»;
- провести аналіз використання фонду заробітної плати на підприємстві СТОВ «ТЕРРА»;

Об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження є стан організації обліку, аналізу і контролю на підприємстві СТОВ «ТЕРРА».

Предмет дослідження. Предметом дослідження є система бухгалтерського обліку заробітної плати на підприємстві СТОВ «ТЕРРА».

Методика дослідження. Для досягнення поставленої мети використовуються наступні методи дослідження: дедуктивний метод та індуктивний метод; методи порівняльного, проблемно–ситуаційного аналізу; логічний метод та інше.

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою дослідження є наукові публікації вітчизняних та закордонних вчених, нормативно–законодавчі акти України та інших країн, матеріали наукових конференцій і досліджень, звіти та аналітичні матеріали відповідних державних органів, дані звітності підприємства, офіційних статистичних видань.

Випускна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних літературних джерел, додатків.

Публікація та апробація результатів дослідження. Результати дослідження впроваджено в господарську практику СТОВ «ТЕРРА».

За матеріалами дослідження опубліковано тези доповіді на студентської науково–практичної інтернет–конференції на тему: «Проблематика обліку заробітної плати».

ВИСНОВКИ

В результаті ознайомлення з нормативними та законодавчими документами, що регулюють облік заробітної плати, економічної літератури з питань удосконалення обліку та діючою практикою обліку заробітної плати на підприємстві СТОВ «Терра» зроблені відповідні висновки:

Заробітна плата, як економічна категорія, належить до числа найважчих. В науковій літературі зустрічаються більше двох десятків визначень заробітної плати. В сучасних умовах заробітна плата – це:

- елемент ринку праці, яка виступає як ціна товару, по якому працівник продає свою робочу силу;

- економічна категорія, яка визначає відносини між власником підприємства і найманим працівником з приводу винагорода, яка відповідно до трудового договору власник повинен сплатити працівнику за проведений об'єм робіт;

- елемент витрат на виробництво, який входить в собівартість продукції і головний чинник забезпечення матеріальної зацікавленості працівників в досягненні високих кінцевих результатів праці.

- джерело задоволення особистих потреб найманого працівника, який повинен забезпечити об'єктивно необхідне відтворення робочої сили;

Бухгалтерський облік на підприємстві починається з розробки облікової політики. Основні питання з обліку праці та її оплати, розкриваються в наказі про облікову політику. Основним документом, який визначає застосування на підприємстві оплати прав, розміри основної, додаткової заробітної плати, преміювання працівників тощо, є Положення про оплату праці на підприємстві.

Питання організації бухгалтерського обліку на підприємстві СТОВ «Терра» належать до компетенції його власника відповідно до діючого законодавства та установчих документів. Власник несе відповідальність за організацію бухгалтерського обліку та забезпечення фіксування фактів здійснення всіх

господарських операцій у первинних документах, збереження оброблених документів, реєстрів і звітності протягом встановленого терміну, але не менше трьох років. На підприємстві СТОВ «Терра» створені необхідні умови для правильного ведення бухгалтерського обліку, забезпечити неухильне виконання всіма підрозділами, службами та працівниками, причетними до бухгалтерського обліку, правомірних вимог бухгалтера щодо дотримання порядку оформлення та подання до обліку первинних документів.

На СТОВ «Терра» застосовуються наступні типові форми первинного обліку: №п-1 «Наказ (розпорядження) про прийняття на роботу» ; №п-2 «Особова картка працівника» ; №п-3 «Наказ (розпорядження) про надання відпустки» ; №п-4 «Наказ (розпорядження) про припинення трудового договору (контракту)» ; №п-5 «Табель обліку використання робочого часу» ; №п-6 «Розрахунково-платіжна відомість працівника» ; №п-7 «Розрахунково-платіжна відомість (зведена)». На підприємстві СТОВ «Терра» діють внутрішні документи (регламенти) підприємства: колективний договір, Наказ про облікову політику; положення про бухгалтерію підприємства; положення про структурні підрозділи бухгалтерії (відділи, сектори, групи обліку); положення про посади (посадові інструкції).

Ретельне вивчення обліку розрахунків з оплати праці на підприємстві СТОВ «Терра» дало змогу внести декілька пропозицій щодо можливих шляхів удосконалення обліку. Недоліки та методи покращення обліку розрахунків з оплати праці обліку розрахунків з оплати праці на підприємстві СТОВ «Терра»

1. У Положенні про облікову політику пропонується прописати основні найбільш досконалі методи, процедури, що використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, у тому числі розрахунків з оплати праці. Прописати та обґрунтувати вибір найефективніших форм та систем оплати праці, що сприятиме підвищенню продуктивності праці, повному використанню робочого часу.

2. Розробити графік документообігу для документів, які безпосередньо пов'язані з обліком розрахунків з оплати праці. Прописати виконавців та строки складання документів, що дозволить оптимізувати час на обробку документів, та забезпечить чіткий рух документів між виконавцями облікового процесу, які безпосередньо пов'язані з обліком оплати праці. Графік документообігу дозволить чітко розподілити функції обліку між відділами бухгалтерії..

3. На підприємстві СТОВ «Терра» таблиць обліку робочого часу заповнюється в ручному режимі, що для обліку нарахування заробітної плати не є зручним, адже доводиться виконувати дуже багато розрахунків. Пропонується введення таблиця в електронному режимі. Це значно спростить облік нарахування заробітної плати,

3. Недосконалий управлінський облік витрат на оплату праці

Витрати на оплату праці є третім після матеріальних витрат за значимістю складником операційної діяльності підприємства СТОВ «Терра» . Значна частина цих витрат потребує досконалого обліку. Особливо великі завдання стоять перед управлінським обліком. Він повинен включати вирішення таких питань: вибір оптимальних систем та форм оплати праці; визначення витрат на оплату праці в структурі майбутніх контрактів; облік витрат на оплату праці за калькуляційними статтями та видами діяльності; облік витрат на оплату праці в розрізі матеріально відповідальних осіб зі складанням внутрішньої звітності.

Для отримання необхідної інформації про структуру витрат на оплату праці, їх облік необхідно здійснювати за такими калькуляційними статтями, як–от: основна заробітна плата працівників; додаткова заробітна плата працівників.

4. Видача заробітної плати на підприємстві проводиться через касу. Це є досить незручно і в сучасних умовах застаріло. Пропонується виплачувати заробітну плату працівникам під приємства за допомогою пластикових карток, адже розвиток електронної техніки дає змогу широко використовувати безготівкові розрахунки.

5. З метою удосконалення моделі аналітичного обліку розрахунків за виплатами працівникам на підприємстві СТОВ «Терра» пропонуємо ввести наступні субрахунки до рахунку №66 «Розрахунки за виплатами працівникам».

6. З метою удосконалення обліку оплати праці нами пропонується на підприємстві СТОВ «Терра» впровадити програму «1С:Підприємство 8. Бухгалтерія сільськогосподарського підприємства для України», що призначена для ведення бухгалтерського і податкового обліку на сільськогосподарських підприємствах, на будь-якій системі оподаткування, для різних видів сільськогосподарської діяльності. Впровадження програми «1С:Підприємство 8. Бухгалтерія сільськогосподарського підприємства для України» дозволить організувати ведення обліку на сільськогосподарському підприємстві СТОВ «Терра», що дозволить детально вести кадровий облік і розширити розрахунок зарплати у зв'язку зі специфікою підприємства.

Контроль у сфері праці і оплати плати на підприємстві СТОВ «ТЕРРА» – це система заходів зі збору інформації, її аналізу й оцінки на цій основі ефективності діяльності підприємства з організації праці та її оплати. Об'єктом контролю є персонал підприємства СТОВ «ТЕРРА» та розрахунки з ним, його діяльність.

Мета контролю розрахунків з оплати праці – встановити дотримання підприємством чинного законодавства з оплати праці та правильність відображення господарських операцій в обліку; отримання достатніх доказів упевненості в ефективності їх використання, достовірності відображення та розкриття інформації відповідно до діючих принципів та тверджень (якісних аспектів) подання фінансової звітності та оцінка здатності підприємства забезпечувати відтворювальну, стимулювальну, регулювальну та соціальну функції заробітної плати для забезпечення подальшої безперервної діяльності підприємства.

Що стосується удосконалення організації контролю оплати праці на підприємстві СТОВ «ТЕРРА», то раціональним буде створення служби

внутрішнього контролю, що дозволить підприємству підвищити інформаційний потенціал, забезпечити знання всіх тонкощів діяльності підприємства, а що безпосередньо стосується розрахунків з оплати праці дозволить здійснювати правильність ведення обліку цієї ділянки.

В роботі проведено аналіз ефективності використання фонду заробітної плати персоналу у СТОВ «ТЕРРА» протягом 2015–2017 рр. Показник стимулювання діяльності персоналу у 2017 р. порівняно з 2016 р. збільшився на 0,86 грн. до 28,59 грн. Прибуток в розрахунку на 1 гривню фонду заохочень та компенсацій у 2015 р. становив 23,14 грн., у 2016 р. зменшився на 2,68 грн. до 20,46 грн., в 2017 р. мало місце збільшення показника до 43,07 грн. Показник співвідношення темпів росту продуктивності праці та заробітної плати у 2016 році становив 1,65, що говорить про перевищення темпу приросту продуктивності праці в півтора рази по відношенню до темпів росту заробітної плати. У 2017 р. даний показник збільшився до 1,67, що свідчить про ефективність використання фонду заробітної плати.

З метою обґрунтування ефективності використання фонду заробітної плати на підприємстві СТОВ «ТЕРРА» проведено кореляційно–регресійний аналіз впливу показників ефективності використання фонду заробітної плати на прибуток підприємства. Серед факторних ознак виділено заохочувальні та компенсаційні виплати, показник стимулювання діяльності персоналу, співвідношення темпів росту продуктивності праці і середньої заробітної плати. Підсумовуючи результати проведеного кореляційно–регресійного аналізу впливу показників використання ефективності використання фонду оплати праці на прибуток підприємства СТОВ «ТЕРРА» робимо висновок про те, що побудована модель є значущою. Критерії статистичної вірогідності і точності даних свідчать про рівень адекватності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ангеловська О.В. Аудит розрахунків з оплати праці та типові помилки та порушення, що можуть бути виявлено при його проведенні / О.В. Ангеловська, Л.В. Синяєва// Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). – 2016. – № 1. – С. 14–18.
2. Безбатько О. Удосконалення системи оплати праці: проблеми та шляхи вирішення / О. Безбатько, В. Манакіна // Довідник економіста. – 2015. – № 12. – С. 70–74.
3. Брезицька К. Ф. Аналіз сучасних систем оплати праці в зарубіжних країнах / К.Ф. Брезицька // Управління розвитком. – 2015. – № 8 (105). – С. 30–31.
4. Бутинець Ф. Ф. Звітність підприємства. Житомир: ЖДТУ, 2012. – 427с.
5. Буханцева М. В. Бухгалтерський облік витрат на підприємстві. – К.: Редакція журналу "Вісник податкової служби України, 2014. – 80 с.
6. Бухгалтерський облік /О.В.Буханцева, Л.В. Козирь. – Х.: Видавничий будинок "Фактор", 2014. –511с.
7. Бухгалтерський облік і фінансова звітність – об'єкти фінансового контролю [Текст]: методичний посібник / Державна контрольно–ревізійна служба ; ред. П. К. Германчук. – К.: Атіка ; Ельга–Н, 2014. – 304 с.
8. Бухгалтерський облік і фінансова звітність в Україні / за редакцією С. Ф. Голова. – Дніпропетровськ: Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України, 2014.– 342 с.
9. Бухгалтерський облік у документах/ Л. В. Жилкіна, Л.М. Марусевич. – К.: Пектораль, 2013. – 396 с.
10. Бухгалтерський облік: Навч.–метод. посібник для самост. вивч. дисц. / Л. Г. Ловінська, Л. В. Жилкіна, О. М. Голенко та ін. – К.: КНЕУ, 2014. – 370 с.

11. Бухгалтерський фінансовий облік : [підруч. для студ. спец. “Облік і аудит” вищ. навч. закладів] / [Бутинець Ф.Ф. та ін.] ; під заг. ред. Ф. Ф. Бутиця. – [9–ме вид., доп. і перероб.]. – Житомир : Рута, 2013. – 912 с.
12. Васильчак С. В. Теоретичні основи формування оплати праці на підприємстві / С. В. Васильчак, О. Р. Жидяк, Т. М. Полянчич // Наук. вісн. НЛТУ України. – 2015. – Вип. 21.12. – С. 152–157.
13. Вербило О. Ф. Бухгалтерський облік. – К.: НАУ, 2014. – 424с.
14. Волошина О.В. Методичні рекомендації по обліку нарахування та утримання єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування / О.В. Волошина // Облік і фінанси АПК. – 2015. – № 4.– С. 4–17
15. Гаценко О. П. Бухгалтерський облік. – К.: УН–Т "Україна", 2013. – 198 с.
16. Глухова С.В. Підходи до сутності заробітної плати / С.В. Глухова, А.А. Зотова // Молодий вчений. – 2016. – №12.1 (40). – С. 698 – 700.
17. Гольцова, С. М. Звітність підприємств [Текст]: навчальний посібник/ С. М. Гольцова, І. Й. Плікус. – Київ: Центр навчальної літератури, 2014. – 292 с.
18. Горицька Н. Виплата заробітної плати: строки і відповідальність / Н. Горицька // Заробітна плата. – 2013. – № 3. – С. 18–24.
19. Господарський кодекс України ВРУ № 436–IV від 13.01.2003 р. в редакції Кодексу від 08.12.2016, підстава 1670–19 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436–15>
20. Григоревська О. О. Шляхи удосконалення організації бухгалтерського обліку розрахунків з оплати праці на підприємстві / О. О. Григоревська, І. В. Христос // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка» : науковий журнал. – Острог : Вид–во НУ«ОА», травень 2016. – № 1(29). – С. 146–149.
21. Гуня В.О. Заробітна плата: українські та світові реалії / В.О.Гуня, К.В. Кислиця // Прикладна статистика: проблеми теорії та практики. – 2016. – Вип. 18–19. – С. 24–31.

22. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

23. Добровський В. М. Звітність підприємств [Текст]: навчально–методичний посібник / В. М. Добровський. – К.: КНЕУ, 2013. – 195 с.

24. Должанський М. Л. Бухгалтерський облік в Україні: Навч. посіб. (Рекомендовано МОН України). – Львів: ЛБІ НБУ, 2013. – 494 с.

25. Дубовська О. В. Теоретичні засади заробітної плати як соціально–економічної категорії / О. В. Дубовська // Вісник ДДФА. Економічні науки. – 2016. – № 2. – С. 23–32.

26. Жидовська Н. М. Удосконалення систем оплати праці України з урахуванням зарубіжного досвіду / Н. М. Жидовська, О. С. Прокопишин, М. Б. Бойчун // Зб. наук. праць Таврійського державного агротехнологічного університету. Економічні науки. – 2015. – Т. 2, № 2 (18). – С. 138–146.

27. Загородній А.Г. Бухгалтерський облік: Основи теорії та практики: Підручник. – 2–ге вид., переробл. і доповн. – К.: Знання, 2014. – 422 с.

28. Захожай В. Б. Бухгалтерський облік у галузях економіки. – К.: МАУП, 2013. – 968 с.

29. Інструкції зі статистики заробітної плати: наказ Державного комітету зі статистики України від 13.01.2004 № 5 [Електронний ресурс] : Ліга закон. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/REG8713.html. – Назва з екрану.

30. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291 [Електронний ресурс] : Міністерство фінансів України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0114-04>. – Назва з екрану.

31. Калина А. В. Соціально–економічна сутність заробітної плати / А. В. Калина // Формування ринкових відносин в Україні. – 2012. – № 4 (23). – С. 81–85.

32. Калина А.В. Облік та аналіз заробітної плати на підприємстві / А.В.Калина //Формування ринкових відносин в Україні. – 2013. – № 2. – С. 61–64.
33. Кодекс законів про працю України: Закон від 10.12.1971 № 322–VIII в редакції Кодексу від 16.04.2017, підстава 1971–19 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
34. Колот А. М. Оплата праці на підприємстві: організація та удосконалення / А. М. Колот. – К. : Праця, 2012. – 267 с.
35. Литвиненко О.Д. Особливості проведення внутрішнього аудиту розрахунків підприємства з оплати праці /О.Д. Литвиненко, В.А. Петренко // Международный научный журнал «Интернаука». – 2016. – № 12 (22). – С. 156 – 162.
36. Лишиленко О. В. Бухгалтерський фінансовий облік. – К.: Центр навчальної літератури, 2011. – 528 с.
37. Маркевич А.Є. Економічний зміст та підходи до поняття «заробітна плата» / А.Є. Маркевич //Ефективна економіка. – 2016. – №2. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3815>
38. Миронова Ю.Ю. Проблеми організації обліку розрахунків з оплати праці на підприємстві / Ю.Ю. Миронова, В.А. Панасенко // Економіка і регіон. – 2016. – № 1. – С. 121–126.
39. Мочерний С. В. Політична економія: [навч. посіб.] / С. В. Мочерний. – К. : Знання–Прес, 2012. – 687 с.
40. Носкова С.А. Факторний аналіз фонду оплати праці працівників виробничого підприємства / С.А. Носкова, О.М. Татарченко, Ю.А. Завойських// Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля
41. Офіційний веб сайт Мінфін [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://minfin.com.ua/ua/>
42. Пашуто В. П. Организация, нормирование и оплата труда на предприятии : [учеб.–практ. пособ.] / В. П. Пашуто. – М. : КНОРУС, 2013. – 311 с.

43. Петрова І. Л. Сегментація ринку праці: теорія і практика регулювання / І. Л. Петрова – К. : Таксон, 2013. – 246 с.

44. Пирожок О.С. Особливості проведення аудиту розрахунків з оплати праці / О.С. Пирожок, Ю.В. Мельник // О. С. Пирожок, Ю. В. Мельник// Наука й економіка. – 2016. – Вип. 1. – С. 23–27.

45. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: наказ Міністерства фінансів України від 09.12.2011 № 1591 291 [Електронний ресурс] : Інтерактивна бухгалтерія. – Режим доступу: <http://www.interbuh.com.ua/ua/documents/onemanuals/35092>. – Назва з екрану.

46. Податковий кодекс України ВРР № 2856–IV від 23.12.2010 в редакції Кодексу від 15.04.2017, підстава 1988–19, 1989–19 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>

47. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 16 «Витрати» МФУ № 318 від 31.12.1999 р.в редакції від 09.08.2013, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>

48. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам»: наказ Міністерства фінансів України 28.10.2003 № 601.

49. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996–XIV в редакції Закону від 03.01.2017, підстава 1724–19 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>

50. Про відпустки: Закон України від 15.11.96 р. в редакції Закону від 11.06.2016, підстава 1366–19 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>

51. Про затвердження порядку обчислення середньої заробітної плати: постанова Кабінету Міністрів України від 08.02.1995 № 100.

52. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України № 2755–VI від 02.12.2010 в редакції Закону

від 26.04.2017, підстава 1977–19 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>

53. Про колективні договори та угоди : Закон України від 01.07.93 р. в редакції Закону від 01.01.2015, підстава 77–19 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>

54. Про оплату праці: Закон України від 10.07.03 р. № 1086–IV в редакції Закону від 01.01.2017, підстава 1774–19 // Офіційний веб–сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>

55. Про оплату праці: Закон України від 10.07.03 р. № 1086–IV в редакції Закону від 01.01.2017, підстава 1774–19 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>

56. Сьомченко В.В. Заробітна плата як соціально–економічна категорія / В.В. Сьомченко, А.Є.Засипко, А.Є. Маркевич // Вісник Запорізького національного університету. Економічні науки. – 2016. – № 1. – С. 121–127.

57. Усач Б.Ф. Контроль і ревізія: [підруч.] / Усач Б.Ф. – К. : Знання, 2012. – 263 с.

58. Цивільний кодекс України від 16.01.03 р. № 435–IV в редакції Кодексу від 02.11.2016, підстава 1666–19 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>

59. Черкашина Т. В. Проблеми обліку заробітної плати на підприємстві / Т. В. Черкашина, О. П. Чебаненко // Перспективи розвитку обліку, контролю і аналізу в контексті євроінтеграції: тези допов. IV Міжнародної наук.–практ. конф., присвяченої 95–річчю ОНЕУ, 26 травня 2016 р., м. Одеса. – 2016. – С. 255–257.

60. Швець Л. П. Дослідження шляхів удосконалення використання фонду оплати праці та системи преміювання на підприємствах зв'язку / Л. П. Швець, Н. І. Доберчак // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2015. – Т. 1, № 4.– С. 40–45.

61. Яременко Л. М. Концептуальні засади оплати праці в умовах ринкової економіки [Електронний ресурс] / Л. М. Яременко. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/old_jm/Soc_Gum/Evu/2017_15_1/Yarem.pdf